

Aan
de gemeenteraad

Datum 7 januari 2025
Zaaknummer 2025-0000286
Betreft Voortgang programma Samen tegen armoede najaar 2024

Vergadering van

Portefeuillehouder: Wim van der Kruijff
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Zorgzame Stad
Auteur: Leonie Dekkers-Kamp
E-mail: la.dekkers-kamp@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Leonie Dekkers-Kamp
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De raad stelt de kaders, het college voert het beleid uit. Het college informeert de raad actief over de voortgang.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij uw raad over de voortgang van het programma Samen tegen armoede najaar 2024. We geven in een separate raadsinformatiebrief opvolging aan amendement 5A 'koers houden armoedebeloid' die is aangenomen op 15 oktober jl. Bij de behandeling van het Rekenkamerrapport '[Armoede is \(niet\) niks](#)'. Hierin wordt aan aanbeveling 1A (Schrijf een oplegger bij het bestaande beleid waarin duidelijke, toetsbare (SMART) doelen zijn opgenomen die aansluiten bij het beleid) uitvoering gegeven.

Wat is de te delen informatie?

In oktober 2024 hebben het CBS, SCP en Nibud een vernieuwde methode gepresenteerd om armoede in Nederland scherper en realistischer te meten. Deze meetmethode houdt rekening met de werkelijke kosten voor vaste lasten, zoals huur en energie, en met de aanwezigheid van een financiële buffer. Voorheen werd uitgegaan van gemiddelde uitgaven. Volgens deze nieuwe methode leefden in Nederland in 2023 ongeveer 540.000 mensen onder de armoedegrens (3,1% van de bevolking). Hoewel het aantal mensen in armoede landelijk daalde, nam de ernst ervan toe, vooral onder werkenden.

Op basis van de nieuwe methode is de armoedegrens in 2023:

- voor een alleenstaande: € 1.510,- netto per maand, bij een huur van € 590,- en energielasten van € 145,-;
- voor een paar met twee kinderen tot en met 12 jaar: € 2.535,- netto per maand;
- voor een tweoudergezin met twee puberkinderen: € 2.910,- netto per maand;
- voor een eenoudergezin met twee pubers: € 2.500,- netto per maand.

Als het huishouden een vermogen (en daarmee een financiële buffer) heeft dat hoger is dan de armoedegrens op jaarbasis, dan is er geen sprake van armoede. Voor een alleenstaande lag dat bedrag in 2023 op € 18.145,-, voor een stel met twee jonge kinderen was dat € 30.405,-.

Ook voor Dordrecht zijn deze cijfers beschikbaar. Over 2022 en 2023 laten de cijfers zien dat 3,8% van de Dordtse inwoners volgens de nieuwe meetmethode onder de nieuwe armoedegrens leeft. Dit percentage is stabiel gebleven, ondanks de economische uitdagingen en stijgende kosten voor onder andere wonen en energie. Deze stabiliteit onderstreept het belang van de integrale aanpak van het programma Armoede en Schulden. Met gerichte interventies zoals vroegsignalering, inkomensondersteuning en in samenwerking met formele en informele organisaties werken we voortdurend aan het beter bereiken van Dordtenaren met financiële problemen.

De landelijke trend, waarin armoede relatief meer werkenden betreft, vraagt ook in Dordrecht om blijvende aandacht voor het bereiken van deze doelgroep. Werkenden zijn vaak niet bekend met bestaande regelingen of ervaren drempels om hulp te vragen. Daarom blijft samenwerking met werkgevers belangrijk. Initiatieven zoals Geldzorgen op de werkvloer laten zien hoe Dordrecht proactief inspeelt op deze problematiek en helpt bij het vinden van de juiste financiële ondersteuning.

Tot slot laat het CBS zien dat 1,2 miljoen mensen net boven de armoedegrens leven en dus geen of een zeer beperkte financiële buffer hebben. Het gaat hier om inwoners met een inkomen tot 25% van het wettelijk sociaal minimum. In Dordrecht hebben we een ruimhartig minimabeleid waarbij deze groep ook in aanmerking komt voor een deel van de minimaregelingen. Hiermee voorkomen we dat zij verder in de problemen komen. Voor deze groep zijn preventieve maatregelen uit ons lokale armoedebelief van belang. Het risico dat inwoners bij een financiële tegenslag alsnog onder de armoedegrens belanden, blijft groot.

Om armoede structureel te verminderen, is een integrale aanpak nodig zoals beschreven in de visie Sociaal Domein 2030. Armoede gaat niet alleen over gebrek aan geld, we willen dat inwoners die in armoede leven ook het hebben van een sociaal netwerk, (digitale) vaardigheden, toegang tot zorg, goede woonruimte, mee kunnen doen en een goede (mentale) gezondheid hebben. Investeren in deze domeinen helpt om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken.

Schuldenproblematiek

Uit recente cijfers van het CBS over problematische schulden blijkt dat in 2023 in Dordrecht 12,2% van de Dordtse huishoudens geregistreerde problematische schulden had (6.970 huishoudens). Dit is een lichte toename ten opzichte van 2022. Dat het aantal huishoudens met problematische schulden is toegenomen is deels een erfenis van de coronacrisis. De belastingdienst is weer begonnen met het invorderen van schulden en teveel betaalde toeslagen. Was de fiscus tijdens de coronajaren gewoon door blijven gaan met innen, dan was het aantal huishoudens met problematische schulden door de jaren heen stabiel gebleven, schat het CBS.

Deze stijging benadrukt het belang van laagdrempelige hulp en preventie. In het eerste kwartaal van 2025 komt het nieuwe beleidsplan Schuldhulpverlening naar uw raad ter besluitvorming.

Voortgang programma Samen tegen armoede

De cijfers uit de nieuwe meetmethode bevestigen opnieuw de urgentie van een gerichte en integrale aanpak, zoals die in het programma Samen tegen Armoede wordt gehanteerd. In deze raadsinformatiebrief informeren wij u daarom over de voortgang en stand van zaken rondom het programma Samen tegen Armoede.

We rapporteren zoveel mogelijk over de periode januari t/m september 2024 (de eerste negen maanden) en vergelijken de resultaten van 2024 met de resultaten van 2023 over dezelfde periode.

Deze raadsinformatiebrief is een voortgangsbrief. Om die reden worden geen resultaten op de Kritische Prestatie Indicatoren gepresenteerd. Dit doen we één keer per jaar op basis van het volledige (achterliggende) jaar in de raadsinformatiebrief die in het voorjaar van 2025 verschijnt. Wel noemen we in deze raadsinformatiebrief de KPI's per programmalijn.

Programmalijn 1: Het bieden van financiële ondersteuning en hulp bij schulden en geldzaken

Met deze programmalijn richten we ons op het vroegtijdig signaleren van financiële problemen, het leiden van inwoners naar inkomensregelingen en het bieden van ondersteuning door schuldhulpverlening. Als de toeleiding succesvol verloopt, zien we dat terug in een hoger gebruik (bereik) van de minimaregelingen en een hoger aantal trajecten schuldhulpverlening en een lagere schuld bij aanvang van een schuldhulpverleningstraject.

- De programmalijn heeft de volgende KPI's.
- Het bereik van de minimaregelingen afgezet tegen eerdere jaren en de doelgroep (het aantal inwoners in de betreffende inkomensgroep in aantallen en procentueel).
- Gemiddelde schuld bij aanvang schuldhelpverlening per boekjaar.

Om inzicht te geven in het gebruik van de minimaregelingen, geven we hieronder het gebruik per regeling in de eerste negen maanden van 2024 ten opzichte van dezelfde tijdsperiode in 2023.

Persoonlijk minimabudget (PMB)

Het Persoonlijk Minima Budget (PMB) biedt financiële ondersteuning aan inwoners met een langdurig laag inkomen (tot 120% van het Wettelijk Sociaal minimum Wsm). Inwoners die ten minste één jaar of langer van een laag inkomen (tot 120% WSM) moeten rondkomen kunnen PMB aanvragen. Deze regeling helpt bij het verlichten van de dagelijkse lasten en biedt een belangrijke bijdrage aan de bestaanszekerheid van deze groep. Ten opzichte van de eerste drie kwartalen in 2023 steeg het aantal verstrekkingen in 2024 van 2.237 naar 2.452 (+9,6%) en het budget van € 1.126.334,52 naar € 1.328.838,47 (+19,2%). Vooral het voeren van bestaanszekerheidsgesprekken met inwoners met een Participatiewet-uitkering hebben geleid tot een hoger bereik op deze regeling. Daarnaast is ook het effect van lokale en laagdrempelige plekken in de wijk zichtbaar waar o.a. de potjescheck en de voorzieningencheck uitgevoerd worden.

Uit de verdeling van categorieën komen enkele bijzonderheden naar voren:

- Alleenstaanden (ouders)
Met een groei van 1.730 naar 2.060 klanten (+19%) zijn en blijven alleenstaande (ouders) de grootste groep binnen het PMB. Alleenstaande ouders ervaren vaak financiële druk door hoge kosten voor kinderen en het risico op een armoedeval bij een lichte inkomensstijging.
- Gezinnen
Het aantal gehuwde of samenwonende paren met recht op PMB groeide van 270 naar 301 (+11,5%). Vooral gezinnen met oudere kinderen ervaren hogere kosten voor voeding, onderwijs en sociale participatie.
- Personen in een zorginrichting
De stijging van 57 naar 88 klanten (+54%) wijst op meer bewustwording van rechten of een groei van het aantal mensen in zorginstellingen.
- Ouders van kinderen 13-17 jaar
In de herijking van het minimabeleid (vanaf 2023) is een extra bedrag van € 100,- opgenomen voor gezinnen en alleenstaande ouders met kinderen tussen de 13 en 18 jaar. De Minima effectenrapportage liet in 2022 zien dat met name paren met oudere kinderen niet konden rondkomen. Het aantal verstrekkingen van dit aanvullende bedrag steeg van 220 naar 257 (+16,8%).

Bijzonder bijstand

Bijzondere bijstand biedt een vangnet voor inwoners met een laag inkomen (tot 110% WSM) en zonder vermogen, die noodzakelijke kosten niet zelf kunnen betalen. In tegenstelling tot het structurele Persoonlijk Minima Budget (PMB) is bijzondere bijstand gericht op onvoorziene en bijzondere uitgaven. In 2024 maakten 2.428 inwoners gebruik van bijzondere bijstand, een toename ten opzichte van 2.135 inwoners in dezelfde periode in 2023.

Het aantal klanten dat een beroep heeft gedaan op bijzondere bijstand voor medische kosten is in 2024 bijna verdubbeld ten opzichte van 2023. Vooral aanvragen voor tandartskosten en opticienkosten laten een sterke groei zien. Een tegemoetkoming op medische kosten is in de herijking van het minimabeleid in 2023 opgenomen na signalen uit de praktijk dat veel minima de tandarts of andere zorg vermijden uit vrees voor hoge kosten eigen risico. Dat de uitgaven bijzondere bijstand op dit onderwerp toenemen, geeft aan dat meer minima de stap naar de tandarts zetten. Wanneer er sprake is van structureel hoge zorgkosten, worden inwoners worden gewezen op de mogelijkheid van de collectieve minimapolis.

Ook de verstrekte vergoedingen voor huisraad en verhuiskosten zijn in 2024 toegenomen. De voornaamste reden hiervoor is de huisvesting van nieuwkomers, die vaak een volledige inrichting nodig hebben.

Bijzonder bijstand witgoed

Vanaf 2023 heeft het Dagelijks Bestuur (DB) van de GR Sociaal het 'addendum witgoedregeling Bijzondere Bijstand' regionaal vastgesteld. Dit is een tijdelijke regeling waarin inwoners via de Bijzondere Bijstand de kosten voor aanschaf van een nieuwe wasmachine, koelkast, vriezer of kookplaat vergoed krijgen in de vorm van een gift. Voor deze regeling werd leenbijstand verstrekt en moesten inwoners het bedrag dat zij ontvingen voor nieuw (of tweedehands) witgoed terugbetalen. Dit addendum is tijdelijk beschikbaar gekomen ter compensatie van de hoge inflatie en om inwoners met de meest lage inkomens beter te ondersteunen.

In 2023 zijn via dit addendum 437 giften verstrekt voor witgoed. Meestal (337 keer) maakte het witgoed onderdeel uit van een vergoeding voor een complete (of gedeeltelijke) woninginrichting. Hoewel de bedragen niet altijd toereikend zijn voor de aanschaf van nieuwe apparaten, kunnen inwoners met deze giften passende en betaalbare oplossingen vinden die aansluiten bij hun behoeften. Ook kunnen inwoners kiezen voor een voucher en bij stichting Geef het Dordt witgoed of woninginrichting ontvangen. Op dit moment onderzoeken we de mogelijkheden om deze regeling voort te kunnen zetten.

Lokaal is er vanuit duurzaamheid een witgoedregeling opgezet die als doel heeft om minima te helpen met verduurzamen en het structureel terugbrengen van de energiekosten. Doelgroep is: Minima die energietoeslag hebben ontvangen (120% WSM) en die nog een oude koelkast hebben, van zeven jaar en ouder. Deze regeling is ruimer dan het addendum onder de bijzondere bijstand, minima kunnen een nieuwe koelkast kopen met energielabel A. De regeling beperkt zich echter tot koelkasten en koel-vriescombinaties.

Via de gemeentelijke witgoedregeling zijn t/m september 2024, 950 duurzame koel-vriescombinaties verstrekt.

Collectieve minima polis (CZM)

Met de gemeentepolis bieden wij inwoners met een inkomen tot 130% van de WSM een uitgebreide zorgverzekering tegen een betaalbare premie. Deze collectieve verzekering, samengesteld in samenwerking met VGZ, combineert een basisverzekering met ruime aanvullende vergoedingen. Inwoners kunnen kiezen uit drie pakketten, afgestemd op hun zorgbehoeften, met voordelen zoals geen onverwachte rekeningen bij € 0 eigen risico en een gemeentelijke bijdrage aan de premie. De voorwaarden van deze regeling blijven ongewijzigd en zorgen ervoor dat inwoners met een laag inkomen toegang hebben tot goede en betaalbare zorg. Op peildatum 30 september 2024 hadden 5.002 Dordtenaren een gemeentepolis bij VGZ.

Dordtpas

In de eerste drie kwartalen van 2024 maakten 7.209 volwassen minima en 3.407 kinderen (0-18 jaar) gebruik van de gratis Dordtpas. Dit resulteert in een totaal van 10.616 gebruikers binnen de minima-doelgroep, een lichte daling van 4,3% ten opzichte van dezelfde periode in 2023. Uit een recent uitgevoerd klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat 92% van de pashouders de Dordtpas actief gebruikt, met hoge gebruiksperscentages onder doelgroepen zoals mantelzorgers (94%) en minima met kinderen (93%).

De Dordtpas wordt breed gewaardeerd door verschillende doelgroepen. Minima met kinderen en mantelzorgers geven de hoogste tevredenheidsscore van 8,3. Vrijwilligers en betalende gebruikers beoordelen de pas met een 7,9.

Bijzondere acties voor minima:

- *Gratis bibliotheekabonnement*
In de eerste negen maanden van 2024 hebben 396 minima pashouders gebruik gemaakt van het gratis bibliotheekabonnement, een stijging van 14% ten opzichte van vorig jaar. Het abonnement vergroot in toenemende mate kanselijkheid door toegang te bieden tot boeken, digitale media en activiteiten. Dit ondersteunt taalontwikkeling, digitale vaardigheden en sociale participatie en draagt zo bij aan de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid van de doelgroep.
- *Gratis of met korting reizen met openbaar busvervoer*
De mobiliteitsregeling voorziet in gratis openbaar busvervoer tijdens daluren voor AOW-gerechtigden en biedt 40% korting voor inwoners van 18 jaar tot de AOW-leeftijd. Deze regeling bevordert de mobiliteit, zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van de doelgroep. In november 2024 maakten 1.214 Dordtenaren gebruik van de regeling, wat

neerkomt op 17% van de Dordtpashouders. Dit is een lichte daling ten opzichte van november 2023, waarin 1.502 gebruikers werden geteld (19% van de pashouders). Opvallend is dat AOW-gerechtigden de regeling intensiever gebruiken: 75% van de AOW-gerechtigde pashouders heeft het reisproduct verzilverd, tegenover 58% in 2023. Onder de groep van 18 jaar tot de AOW-leeftijd is het gebruik gedaald van 11% naar 8%. Het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) heeft dit jaar de ervaringen en cijfers van de mobiliteitsregeling over 2023 geëvalueerd. Voor een uitgebreide analyse verwijzen wij kortheidshalve naar het rapport.

- *Gratis zwemmen in de Dubbel en het Wantijbad*

Net als vorig jaar konden Dordtpashouders vier keer gratis naar het zwembad De Dubbel en/of het Wantijbad. In totaal hebben 7167 inwoners gebruik gemaakt van deze actie. Hiervan behoort 39% tot de minima doelgroep. Dit zijn 1.183 volwassenen en 1.624 kinderen (2807 minima Dordtpashouders).

Aanbesteding Dordtpas

In 2024 waren er 20.670 actieve Dordtpashouders, dit zijn zowel de betalende groep als de minimagroep. Het contract met de huidige leverancier van de Dordtpas loopt af op 31 december 2025. Conform de toezegging van ons college is het aanbestedingsproces inmiddels zorgvuldig en gefaseerd gestart. De nieuwe overeenkomst zal op 1 januari 2026 ingaan.

De aanbesteding betreft een nieuwe contractperiode van twee jaar, met een optie tot verlenging tot zes jaar. Dit geeft uw raad de mogelijkheid om een integrale keuze te maken over het voortzetten van de Dordtpas na 2027. Indien de Dordtpas wordt voortgezet, kan gebruik worden gemaakt van de verlengingsoptie.

Het gebruik en de resultaten van het SMS-Kinderfonds leest u verderop in deze raadsinformatiebrief. In het eerste kwartaal van 2025 ontvangt u een separate raadsinformatiebrief over de Dordtpas resultaten 2024.

Stopzetting gratis bellen voor minima

In mei 2021 introduceerden wij gratis bellen via een app Bueno voor financieel kwetsbare inwoners om hen te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De pandemie zorgde er namelijk voor dat de doelgroep - net zoals alle andere Nederlanders - moeilijker fysiek toegang had tot hulpinstanties en zorgverleners. Via een app kan men kosteloos contact opnemen met hulpverleners, zorgaanbieders en instanties. In 2023 maakten 410 inwoners gebruik van de bel app, lager dan de oorspronkelijke prognose van 700 gebruikers per jaar. Gemiddeld worden er 140 gesprekken per maand gevoerd, waarvan zorg gerelateerde contacten en schuldenhulpverlening de belangrijkste thema's zijn. De aanbieder heeft recent onverwacht en eenzijdig de overeenkomst opgezegd en laat weten dat zij de dienstverlening per 31 december 2024 beëindigt vanwege onvoorziene bedrijfsomstandigheden. Om deze beëindiging zorgvuldig te laten verlopen, wordt momenteel gewerkt aan een exit strategie. Prioriteit ligt bij spoedige en duidelijke communicatie naar de gebruikers, zodat zij tijdig alternatieven kunnen regelen. De aanbieder neemt een overgangperiode van twee maanden in acht om gebruikers te ondersteunen. In 2025 zal worden verkend of een alternatief voor de belservice gewenst is en hoe dit vormgegeven kan worden.

Verhuizing Voedselbank

Begin 2023 werd duidelijk dat de Voedselbank op zoek moest naar een nieuwe locatie. Verhuurder De Hoop zegde de huur van het pand aan de Provincialeweg, aan de oostkant van de stad, per eind 2024 op. Begin 2024 werd een nieuwe locatie gevonden aan de Edisonstraat 12. Dit pand bestaat uit kantoorruimte en twee grote hallen. Klanten van de Voedselbank kunnen in het nieuwe pand zelf hun producten uitkiezen. Met deze ontwikkeling komt er meer ruimte voor eigen keuzes en voorkeuren en het gaat voedselverspilling tegen. Een punt van aandacht is de bereikbaarheid van de locatie. Hulplijn Dordt heeft aangeboden om samen met de Voedselbank te zoeken naar oplossingen voor klanten die beperkt mobiel zijn. Zij hebben vrijwilligers beschikbaar die, indien nodig, voedselpakketten kunnen thuisbezorgen. Ook is het concept "ANWB-automaatje" via de Hulplijn Dordt beschikbaar. Automaatje is een vervoersinitiatief waarbij vrijwilligers met eigen auto minder mobiele Dordtenaren vervoer aanbieden.

Vanaf 2 december jl. kunnen klanten op de nieuwe locatie van de Voedselbank terecht. De officiële opening volgt in februari 2025.

Interventies in 2024 die leiden tot meer preventie, een toename van het gebruik van regelingen of tot doel hebben inwoners met een laag inkomen te ondersteunen:

Geldpraatje

In 2024 heeft de communicatiestrategie Geldpraatje zich verder ontwikkeld tot een gevestigde naam binnen het programma. Het maakt geldzorgen bespreekbaar en brengt inwoners in contact met laagdrempelig hulp in de wijk. Formele en informele partners spelen een cruciale rol bij de uitvoering en verankering ervan in Dordrecht.

Een van de meest zichtbare en succesvolle onderdelen van Geldpraatje in 2024 was de inzet van de Koffie Eend. Dit bood inwoners een laagdrempelige manier om geldzorgen bespreekbaar te maken onder het genot van een kop koffie. De Koffie Eend was aanwezig op verschillende evenementen, zoals opruimdagen door de stad en de Kop en Staart dag bij Geef Het Dordt. Tijdens deze momenten werden waardevolle gesprekken gevoerd met inwoners over hun financiële situatie, waarbij vaak direct werd doorverwezen naar passende hulp. Vooral heeft het een waardevolle bijdrage geleverd aan het vergroten van de naamsbekendheid van Geldpraatje.

De aanpak Geldpraatje heeft inmiddels ook landelijke bekendheid verworven. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, afdeling volksverzekeringen bracht in november 2024 een werkbezoek aan Dordrecht om meer te leren over Geldpraatje. Bovendien werd Geldpraatje gepresenteerd tijdens het VNG Uitvoeringscongres en was het onderdeel van de "GemeenteDelers"-competitie, waar gemeentelijke innovaties worden gedeeld. Deze activiteiten onderstrepen de erkenning van Geldpraatje als een waardevolle interventie binnen het sociaal domein.

Ketenaanpak Geldpraatje

De ketenaanpak Geldpraatje is een samenwerking tussen formele en informele organisaties die actief financiële hulpvragen beantwoorden van inwoners en daarmee een cruciale bijdragen leveren aan het vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden en het voorkomen van schulden.

Deze samenwerking omvat het Sociaal Wijkteam, Sociale Dienst Drechtsteden, Bureau Sociaal Raadslieden, Financieel Hulphuis, Buurtwerk, de Papierwinkel Sterrenburg, Wijkwinkel Krispijn, de Formulierenhulp (Vogelnest, Crabbehof, het Staartje), de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp en de Rechtswinkel. Tezamen vormt de keten een stedelijk dekkend netwerk van financiële spreekuren, waar inwoners met al hun (financiële) vragen terecht kunnen en de hulp krijgen die zij nodig hebben.

Het ketenaanpak-overleg, dat vier keer per jaar plaatsvindt, is opgezet op verzoek van deze organisaties en heeft als doel de samenwerking verder te versterken, knelpunten te bespreken en het Geldpraatje 'label' op een effectieve manier in te zetten. Vanaf 2025 registreren alle organisatie eenduidig zodat de impact van de ketenaanpak nog beter zichtbaar gemaakt kan worden.

Gratis menstruatieartikelen

In september is de samenwerking met het Armoedefonds geïntensiveerd. Samen met het armoedefonds verstrekken we gratis menstruatieartikelen voor vrouwen die het nodig hebben. Er waren elf uitgiftepunten waaronder de wijkteams, de bibliotheken, Da Vinci college en Debsters. De afgelopen maanden hebben we actief scholen benaderd en plekken waar veel jonge vrouwen komen. Recent hebben vier scholen zich aangemeld als nieuw uitgiftepunt. Dit zijn Stedelijk Dalton lyceum VMBO en VWO, Insula college VMBO en VSO de Stroom. De komende periode willen we nog een aantal extra plekken, waaronder sportlocaties, werven om een evenwichtige verdeling over de stad te realiseren en zullen we meer aandacht geven aan de mogelijkheden om gratis menstruatie artikelen te krijgen.

Onderzoek Grip op geldzaken Wielwijk

Een aantal organisaties uit het armoedenetwerk onderzoeken samen met de Werkplaats Sociaal Domein (WSD) Zuid-Holland Zuid wat inwoners nodig hebben om grip op geldzaken te behouden of krijgen. Om het onderzoek uitvoerbaar te houden is ervoor gekozen om één wijk te selecteren. In overleg met de organisaties is voor Wielwijk gekozen. Het doel van het onderzoek is om te achterhalen wat inwoners nodig hebben om controle (grip) en overzicht op hun geldzaken te ervaren. Ook onderzoeken we of inwoners weten waar ze hulp kunnen krijgen en wat ze doen als ze vragen hebben over geldzaken.

Op dit moment zijn ruim 300 vragenlijsten ingevuld. Een groep van 68 studenten van Da Vinci is de wijk ingegaan om huis aan huis de vragenlijsten af te nemen. Deze praktijkopdracht is ook aanleiding geweest om met de studenten in gesprek te gaan over persoonlijke financiën en geldzaken. De studenten waren erg enthousiast over deze opdracht. Ze geven aan veel geleerd te hebben en de openheid van de buurtbewoners erg te waarderen.

De vragenlijsten kunnen tot half december ingevuld worden en er worden nog ten minste twintig verdiepende interviews gehouden. De onderzoeksresultaten zullen in de volgende raadsinformatiebrief met u gedeeld worden.

Wettelijke vroegsignalering

Wettelijke vroegsignalering, zoals geregeld in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), verplicht gemeenten om signalen van betalingsachterstanden bij vaste lasten zoals huur, energie, water en zorgverzekering actief op te volgen. In Dordrecht voeren wij deze taak uit via het programma Vroeg Eropaf.

In 2024 hebben wij intensief onderzoek gedaan naar de innovatie en borging van Vroeg Eropaf. Samen met hulpverleners, ervaringsdeskundigen, vastelastenpartners en organisaties zoals VGZ, Eneco, Evides, Woonbron, Trivire, de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD), wijkteams en Drechtsteden gemeenten is gewerkt aan een hernieuwde en bredere basis voor samenwerking. Tijdens twee door de gemeente Dordrecht georganiseerde bijeenkomsten hebben deze partijen verbetermogelijkheden verkend:

- Aanpassing van signaleringscriteria ten behoeve van inzet capaciteit. Signalen met een hogere betalingsachterstand, meerdere gelijktijdige of terugkerende signalen en specifieke risicogroepen, zoals gezinnen met minderjarige kinderen, ouderen en jongeren met hoge schuldenlasten krijgen prioriteit. Deze aanpassingen zijn noodzakelijk om de beschikbare capaciteit voor huisbezoeken efficiënter in te zetten en inwoners met de grootste hulpvraag sneller te bereiken.
- Aanpassen communicatiemiddelen. We willen de toon en de manier van onze communicatie beter kunnen afstemmen op leeftijdscategorieën. Dit moet de respons en effectiviteit vergroten. Naast een vernieuwde vroegsignaleringsbrief op B1-niveau, voorzien van visuele ondersteuning zoals icoontjes en QR-codes die verwijzen naar een gemeentelijke webpagina met een korte uitlegvideo over vroegsignalering, willen we ook e-mail en SMS inzetten in het primaire proces. Deze aanpak maakt het voor inwoners eenvoudiger om tijdig geïnformeerd en geactiveerd te worden.
- Ontwikkelen vroegsignaleringdashboard. Dit instrument moet inzicht bieden in wijken met een hoge schuldenlast, de effectiviteit van interventies zoals huisbezoeken, telefoongesprekken en SMS, en de hulpacceptatie per doelgroep en wijk. Het dashboard stelt ons in staat om naast individuele ondersteuning ook een collectieve aanpak te ontwikkelen die is afgestemd op de behoeften van inwoners op wijk- en buurtniveau.

Pilot vroegsignaleren gemeentelijke belastingen

De gemeente Dordrecht heeft samen met negen andere gemeenten deelgenomen aan een landelijk experiment waarin signalen van gemeentelijke belastingen werden ingezet als aanvullende indicator binnen de vroegsignalering van schulden. Deze pilot, opgestart op basis van een tijdelijke ministeriële regeling, had tot doel te onderzoeken of deze signalen effectief bijdragen aan het sneller bereiken van inwoners met betalingsachterstanden die nog niet bekend zijn bij schuldhulpverlening.

De evaluatie van dit experiment heeft waardevolle inzichten opgeleverd. Zo blijkt dat signalen van gemeentelijke belastingen in meer dan 50% van de gevallen inwoners betreffen die nog niet bekend zijn bij schuldhulpverlening of eerder gemeld zijn door andere vaste lasten partners. Tegelijkertijd werd een beperkte mate van daadwerkelijke bereikbaarheid van inwoners door het ontbreken van essentiële contactgegevens, zoals telefoonnummers en e-mailadressen.

Binnen Dordrecht heeft het experiment bijgedragen aan een beter begrip van de rol die signalen vanuit gemeentelijke belastingen kunnen spelen in de bredere vroegsignalering van schulden. Per 31 december 2024 is er geen juridische grondslag meer voor het doorgeven van signalen vanuit gemeentelijke belastingen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) zal, op basis van de evaluatie en de bredere uitkomsten van de Wgs-evaluatie, beslissen of deze signalen in de toekomst structureel kunnen worden ingezet. Tot die tijd zullen de signalen niet meer gebruikt mogen worden.

Bestaanszekerheidscheck GR Sociaal

Om het niet-gebruik van bestaande regelingen tegen te gaan, is de GR Sociaal eind 2023 gestart met de zogenaamde bestaanszekerheidschecks. Inwoners met een bijstandsuitkering worden uitgenodigd voor een gesprek waarbij breed wordt gekeken naar de mogelijkheden voor inkomensondersteuning, maar ook andere leefdoelgebieden worden besproken zoals woonruimte, gezondheid en meedoen.

De bestaanszekerheidscheck is in Dordrecht West bij 70% van alle bijstandsgerechtigden afgenomen. In de overige wijken van Dordrecht is 48% gesproken. De gesprekken worden als succesvol ervaren bij zowel de consulenten als bij de inwoners en hebben geleid tot een flinke toename van het gebruik van de minimaregelingen. Via [deze link](#) is een filmpje te zien over de bestaanszekerheidscheck.

Programmalijn 2: Het bestrijden en voorkomen van kinderarmoede

In deze programmalijn stellen we het perspectief van het kind centraal. Kinderen hebben geen invloed op de plek waar ze geboren worden en opgroeien. Samen met "Kansrijke start", "Glansrijke toekomst" en de "Dordtse onderwijsvisie" zetten we ons in voor kansengelijkheid onder kinderen en jongeren.

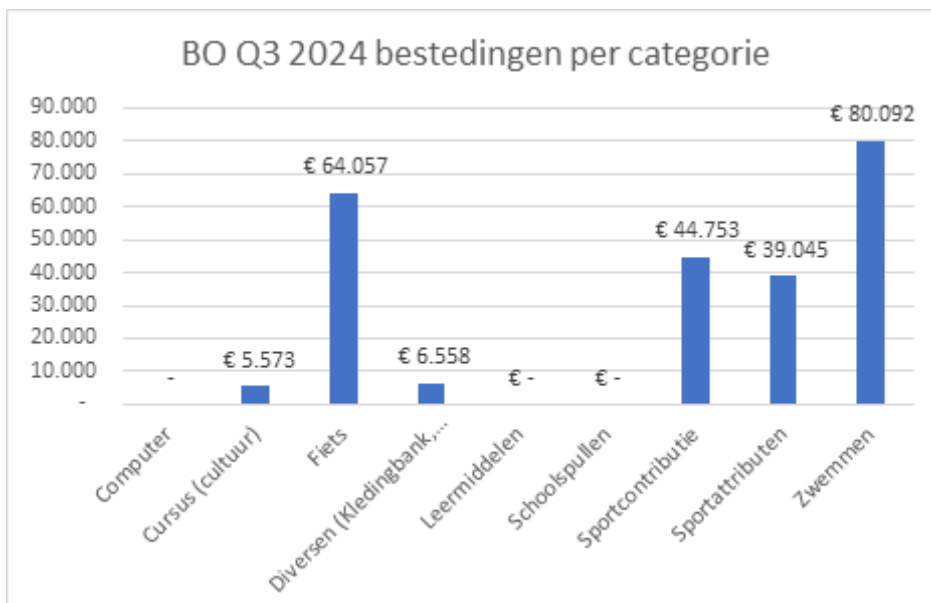
De programmalijn heeft de volgende KPI's:

- Het aantal kinderen dat kindtegoed ontvangt (opgesplitst naar 12 jaar en jonger, en 12 jaar en ouder) afgezet tegen de doelgroep.
- De omvang van het uitgekeerde kindtegoed, opgesplitst naar besteding.

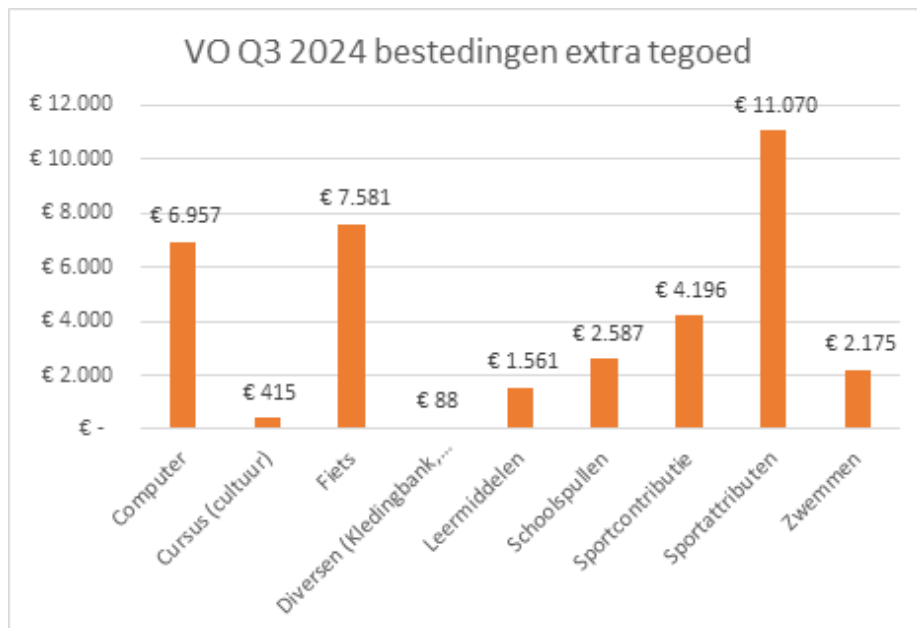
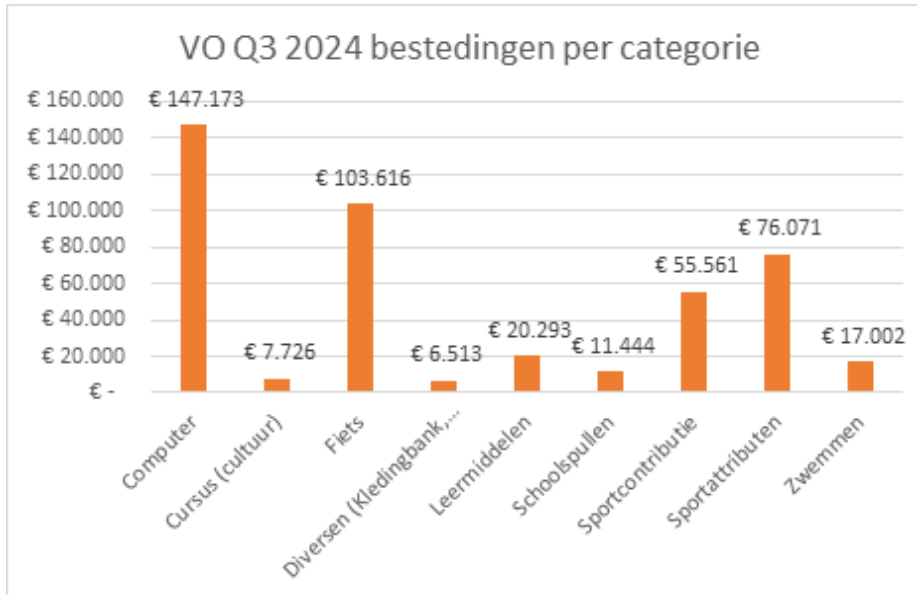
Gebruik SMS kinderfonds

Tot en met het derde kwartaal van 2024 hebben 2.994 kinderen een Dordtpas met daarop tegoed voor sport, muziek en school vanuit het SMS Kinderfonds. Het biedt financiële ondersteuning aan kinderen in gezinnen met een laag inkomen, zodat zij kunnen deelnemen aan activiteiten en voorzieningen die bijdragen aan participatie. Het aantal kinderen dat gebruikmaakt van het fonds is met 1% licht gedaald ten opzichte van 2023.

We signaleren een lichte afname in het gebruik van het tegoed door kinderen op de basisschool. In eerdere jaren werd het tegoed besteed aan de vrijwillige ouderbijdrage van school, vanaf 2023 kan dit niet meer. Scholen mogen kinderen niet uitsluiten als de 'vrijwillige' ouderbijdrage niet betaald is. Bij de herijking in 2023 is het tegoed dat vrij besteedbaar is voor sportartikelen naar beneden bijgesteld (van € 75,- naar € 50,- en in het voortgezetonderwijs van € 100,- naar € 75,-). Het grootste deel van het tegoed is te gebruiken voor contributie of een fiets. Niet alle kinderen binnen de doelgroep beoefenen een sport, waardoor tegoeden in bepaalde categorieën niet of niet geheel kunnen worden besteed. Dit vraagt om een heroverweging van de flexibiliteit en toepasbaarheid van de huidige tegoeden waarmee we het bereik en de effectiviteit van de Dordtpas in 2025 willen verbreden.

Voor kinderen in het voortgezet onderwijs blijft de focus liggen op basisbenodigdheden zoals fietsen en schoolspullen, die essentieel zijn voor deelname aan het onderwijs. Het fonds biedt daarnaast extra tegoed om eenmalige noodzakelijke kosten te dekken, zoals de aanschaf van een laptop.

Zomeractie

Van 1 juli tot en met 31 augustus liep de zomeractie via de Dordtpas, een initiatief om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen een leuke zomervakantie te geven. De actie bestond uit een extra tegoed van € 25,- op de Dordtpas en de organisatie van Dordtpas Doe Dagen, met beide onderdelen gericht op ontspanning en plezier voor kinderen en hun ouders.

Het extra tegoed werd door 1.900 kinderen ingezet, wat resulteerde in een totaal besteding van € 45.551,- bij deelnemende winkeliers. Het tegoed werd voornamelijk besteed aan kleding (63%), gevolgd door speelgoed (30%) en boeken (7%). Voor veel gezinnen maakte dit een groot verschil. Zoals een ouder verwoordde: "Op vakantie zit er voor ons niet in, maar met de € 25,- die we bij de Intertoys mochten besteden komt hij de zomervakantie wel door. Hij had al zo vaak staan kijken bij deze dieplader... En nu kon hij het dan ook nog meenemen. Dank jullie wel."

De Dordtpas Doe Dagen, georganiseerd op het terrein van StayOkay in de Merwelanden, boden kinderen en hun ouders de mogelijkheid om deel te nemen aan leuke en actieve activiteiten. Ze konden meevaren in een sloep door de Biesbosch, kanoën en suppen en genieten van een mooie goodiebag met wat lekkers en wat te drinken. Dankzij een prachtige samenwerking tussen de Dordtpas en vele ondernemers hebben 266 kinderen en hun ouders genoten van een onvergetelijke dag.

Gratis voorstelling Wintercircus Royal

Mede op initiatief van de VSP is er een samenwerking tot stand gekomen tussen circus Royal, de gemeente en de Voedselbank. De samenwerking heeft geleid tot een gratis voorstelling voor minimahuishoudens op 21 december. De kaartuitgifte verloopt via de Voedselbank en een aantal partnerorganisaties. Ook vrijwilligers van de Voedselbank zijn welkom als dank voor hun vrijwillige inzet.

Preventie armoede en schulden onder jongeren in Dordt West

In september, oktober en november zijn vier mini dialogen gevoerd met jongeren en initiatieven die met jongeren werken zoals R-newt, Wij voor de Jeugd, Jongeren van de Wereld en de Workshop. In november is er een slotdialoog georganiseerd waar jongeren en diverse professionals met elkaar gesproken hebben over persoonlijke financiën, risico's op schulden en waar jongeren informatie vandaan halen. Het doel van de dialogen was om de leefwereld van jongeren in beeld te brengen. De opgehaalde input wordt verwerkt tot een voorstel voor een preventieve aanpak voor jongeren.

Programmalijn 3: Het ondersteunen van werkende inwoners met een laag inkomen Door lage lonen en/of schulden kunnen werkende inwoners ook moeite hebben om rond te komen. Soms hebben zij recht op gemeentelijke ondersteuning, maar zijn ze zich hier niet altijd van bewust. Daarom wordt er in deze programmalijn extra ingezet op het bekendmaken van deze ondersteuning.

De programmalijn heeft de volgende KPI's:

- Het bereik van minimeerregelingen onder werkende inwoners.
- Het aantal werkgevers dat actief aan de slag is gegaan met het signaleren van geldzorgen bij medewerkers en het leiden naar hulp in een jaar.

Geldzorgen op de werkvloer

In 2024 zijn er 20 nieuwe werkgevers aangesloten bij de aanpak Geldzorgen op de werkvloer. Zij hebben met één of meerdere vertegenwoordigers de training gevolgd. Deze training is gericht op gesprekstechnieken, bewustwording en het integreren van het signaleren van geldzorgen bij werknemers in het bedrijf. Werkgevers vinden de training zeer waardevol. Na afronding geven zij namelijk aan dat zij niet langer zelf proberen hun werknemers te helpen, maar hen nu adequaat doorverwijzen naar professionele hulpverlening voor een structurele financiële oplossing.

Voor werkgevers met veel mensen in dienst met een afstand tot de arbeidsmarkt zoals Opnieuw en Co en Drechtwerk is een verdiepingstraining ontwikkeld. Inmiddels zijn er twee verdiepingstrainingen gegeven aan 30 medewerkers van Opnieuw en Co.

Via het contactpunt kunnen zowel werkgevers als werknemers hulp en ondersteuning vragen. De aanpak Geldzorgen op de werkvloer wordt uitgebreid naar andere Drechtstedengemeenten. Zwijndrecht doet sinds 2024 mee, andere Drechtstedengemeenten sluiten in 2025 aan. Omdat Dordtse inwoners niet alleen bij een Dordtse werkgever werken maar ook breder in de regio, is het een goede ontwikkeling dat deze aanpak breed ingezet wordt. Er is een samenwerking met het FNV aangegaan. In de eerste helft van 2024 is er vanuit Geldzorgen op de werkvloer een spreekuur gehouden in de avond voor FNV leden. Hierin zijn dertien werknemers met geldzorgen geholpen.

Inmiddels zijn 70 Dordtse werkgevers betrokken bij de aanpak Geldzorgen op de werkvloer. Aan het begin van het tweede kwartaal 2025 staat een terugkombijeenkomst gepland om het onderwerp warm te houden en ervaringen uit te wisselen.

Verbreiding naar verenigingen en maatschappelijke initiatieven

In 2024 is met een aantal sport- en cultuurverenigingen onderzocht of zij een rol kunnen en willen vervullen in het signaleren en bespreekbaar maken van geldzorgen bij vrijwilligers of leden. De training voor werkgevers (Geldzorgen op de werkvloer) is doorontwikkeld zodat deze toepasbaar is voor verenigingen en maatschappelijke initiatieven. Begin 2025 start een pilot om de training te geven aan besturen en vrijwilligers, zodat zij geldzorgen kunnen herkennen en bespreekbaar maken. Ook leren zij waar zij terecht kunnen voor ondersteuning.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

We informeren uw raad tenminste twee keer per jaar via een raadsinformatiebrief over de voortgang en nieuwe ontwikkelingen in het armoededossier. De volgende raadsinformatiebrief volgt in het voorjaar van 2025.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Niet van toepassing

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Voortgang programma Samen tegen armoede](#) - raadsinformatiebrief 15-04-2020.

[Intensivering programma Samen tegen armoede](#) - raadsvoorstel 15-12-2020.

[Programma Samen tegen armoede](#) - raadsinformatiebrief 23-03-2021.

[Voortgang programma Samen tegen armoede](#) - raadsvoorstel 21-09-2021.

[Tussenevaluatie Samen tegen armoede 2018-2022](#) - raadsinformatiebrief 01-02-2022.

[Vervolg Samen tegen armoede](#) - raadsvoorstel 29-11-2022.

[Voortgang en toezeggingen Programma Samen tegen armoede](#) - raadsinformatiebrief 14-03-2023.

[Voortgang programma Samen tegen armoede](#) - raadsinformatiebrief 19-12-2023.

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

P.A.C.M. van der Velden
burgemeester